

Energiecrisis europa | wereld

Zaporozje vreest de kou niet

Reportage | Oekraïense stad reageert laconiek op haperende energieproductie

EVA CUKIER

ZAPOROZJE, OEKRAÏNE

Op het station van Zaporozje schallen, in de beste Sovjettraditie, volksliederen door de luidsprekers. Agenten met machinegeweren om de schouder bestuderen de aangekomen reizigers, vrouwen vegen de sneeuw uit de diepe gaten in het wegdek van de Lenin Avenue. Gammele trams banen zich langzaam een weg door de laag ijs die de straten van de stad bedekt. In de verte braakt Zaporozje's industrie enorme rookwolken uit.

De kerncentrale van Zaporozje, verantwoordelijk voor één vijfde van de energieproductie van het land, ligt zestig kilometer stroomafwaarts aan de oevers van de Dnjepr. Afgelopen week was de centrale kortstondig middelpunt van paniek, toen de regering bekendmaakte dat er een ongeval had plaatsgevonden. Het incident, dat volgens de regering geen enkel gevaar opleverde voor de omwonenden, kwam op een uiterst ongelukkig moment.

Door het slepende conflict in het oosten is Oekraïne al tijdenlang afgesneden van essentiële steenkoolvoorraden uit de mijnen van de Donbas. De winter doet er, met temperaturen tot ver onder nul, nog een schepje bovenop. Om de nijpende situatie het hoofd te bieden verzocht de kersverse minister van energie, Volodimir Demtsjtsjin, fabrieken om het energieverbruik te beperken. Ook smeekte hij de Oekraïense bevolking het energietekort serieus te nemen.

Die boodschap is nog niet overal aangekomen. Zo blaakt het lokale winkelcentrum in de avondschemering van licht en warmte. Mensen in bontjassen lopen in en uit, winkelmeisjes hangen kerstverlichting op. In een van de etalages zet Elena Belenko, uitbaatster van de lokale souvenirwinkel, kozakkenpoppetjes in het gelid. "Crisis?" vraagt ze niet begrijpend. "Dat zullen de Russen wel bedacht hebben om ons zwart te maken." Over de staat van de kernreactor maakt de zestiger zich geen zorgen. "Waarschijnlijk zat er een ergens schroefje los, logisch dat ze

Kiev daar niet mee lastigvallen."

Elena's reactie is tekenend voor de houding van veel Oekraïners. Het vertrouwen in de regering, zeker op regionaal niveau, is niet erg groot. De burgemeester van Zaporozje is er nog een van de kliek van Janoekovitsj - de verdreven president, vertelt Joera, een gepensioneerd wetenschapper die al zijn hele leven in Zaporozje woont. Volgens Joera is corruptie ook de oorzaak van het energietekort. Onlangs kwam aan het licht dat de Oekraïense regering heeft gesjoemeld met de import van steenkool uit Zuid-Afrika, waardoor ook die aanvoer stil kwam te liggen. Ook de reserves zijn op en tegenslagen kunnen niet meer worden opgevangen. Ironisch genoeg is Oekraïne daardoor nu geheel aangewezen op de aanvoer van steenkool uit het vijandige Rusland.

Eerder deze week sloot Kiev al schoorvoetend een gasdeal met Rusland, nu wordt Porosjenko gedwongen te onderhandelen over de invoer van steenkool. Volgens experts moet minstens één tot twee miljoen ton kolen per maand worden geïmporteerd om in de behoefte van het land te voorzien.

"Rustig kun je het hier niet noemen", zegt Sergej in Zaporozje. Zijn achternaam wil de werknemer van het lokale ministerie voor noodgevallen niet geven. Ook hij bagatelliseert het energieprobleem. Volgens Sergej maken de mensen zich meer zorgen over de vluchtelingen in de stad. "Er loopt hier van alles rond", zegt hij, doelend op een incident afgelopen jaar waarbij gewapende mannen de kerncentrale probeerden binnen te dringen, zogenaamd om die te beschermen tegen de Russen. "Wie ons kwaad wil doen, weet onze zwakke plek te vinden."

Stroomvoorziening

Oekraïne is voor stroomvoorziening het meest afhankelijk van gas. Maar door de politieke spanningen met Rusland, zoekt het land momenteel naar andere mogelijkheden. Vooralsnog schiet dat niet erg op, want ook de kolenvoorraad raakt uitgeput. Momenteel beschikt Oekraïne over 1,3 miljoen ton aan kolenreserves, dat is 65 procent minder dan een jaar geleden. De kolenmijnen in het oosten van het land zijn als gevolg van de oorlog gesloten.

Ook de ondergrondse gasreserves beginnen op te raken. Tot een maand geleden beschikte Oekraïne nog over 16 miljard kubieke meter gas. Maar door het intreden van de winter is die reserve al met 17 procent geslonken. Vandaar dat Oekraïne gisteren 378 miljoen dollar overmaakte op de rekening van het Russische Gazprom zodat het weer gas uit Rusland kan importeren, want met enkel kernenergie kan Oekraïne niet aan de groeiende energievraag voldoen.